«БЕЛАРУСАМ БУДУ Я ДА СКОНУ»: ТВОРЧАЯ АСОБА ПІСЬМЕННІКА ВАСІЛЯ ФІЛІПОВІЧА

Аляксандрава В.В., Крываносава М.А., Малец А.А.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь

Наўроцкая І.В. – старшы выкладчык

Расказваецца пра жыццёвы і творчы шлях беларускага паэта Васіля Філіповіча. Прадстаўлены асноўныя рысы яго характару як творчай асобы, прааналізавана тэматыка творчасці, якая адзначаецца глыбокай эмпатыяй да людскіх перажыванняў і шчырым адлюстраваннем беларускай душы, клопатам пра Радзіму і родную мову.

Кожны куточак Беларусі славіцца таленавітымі людзьмі. Васіль Міхайлавіч Філіповіч – паэт, пісьменнік, празаік і перакладчык з Віцебшчыны, які нарадзіўся ў 1948 годзе ў вёсцы Туркова Міёрскага раёна Віцебскай вобласці. Спачатку жыў з бацькамі ў роднай вёсцы, потым – у Дзюне, а ў 1959 годзе сям'я пераязджае ў Наваполацк. Паэтычны талент праявіў ужо ў дзяцінстве. Васіль Філіповіч быў у ліку заснавальнікаў літаратурнага аб'яднання "Крыніцы".

Працоўную дзейнасць В. Філіповіч пачаў на нафтаперапрацоўчым заводзе ў Наваполацку. Пасля службы ў арміі чатырнаццаць гадоў пражыў з сям'ёй у Мазыры. Потым было сямігадовае развітанне з роднай Беларуссю, таму што лёс закінуў яго ў Малдавію, дзе працаваў на металургічным заводзе. Але там не застаўся, бо пацягнула да родных мясцін, у Беларусь.

Паэт вярнуўся ў Наваполацк у 1993 годзе. Са жніўня гэтага ж года – сябра літаратурнага аб'яднання "Полоцкая ветвь". У гэтым жа годзе выходзіць у свет калектыўны паэтычны зборнік "Паварот", адным з аўтараў якога быў Васіль Філіповіч. Праз некаторы час пры падтрымцы Давіда Сімановіча, Алега Салтука і Навума Гальпяровіча з-пад пяра Васіля Міхайлавіча выходзяць чатыры зборнікі на рускай і беларускай мовах. І ў кожным з іх – любоў да сваёй роднай зямлі.

Васіль Філіповіч – унікальны паэт, якому цікава ўсё. Таму і паэзія яго здзіўляе шматфарбнасцю і разнастайнасцю тэматыкі. Яго вершы, напісаныя і для дзяцей, і для дарослых, заўсёды чытаюцца з цікавасцю, бо яны ідуць ад шчырай душы добрага чалавека, які вельмі кахае сваю жонку, любіць сваіх дзяцей і ўнукаў, прысвячае ім свае творы. Сваімі вершамі паэт вучыць з павагай і любоўю адносіцца да сваіх родных:

Саша, Сашанька,Сашуля,
Мілы родненькі сынуля!
Толькі зорачкі на ганак,
Сніцца мне: вось ты ля школы,
Ты дарослы, ты вясёлы.
У сваім дзівосным сне,
Я, сынок, пад самы ранак
Ажаню цябе [3, С.70]

Любоў да родных мясцін і ўсёй Беларусі, адданасць ёй, цікавасць да гістарычных асоб нашай Радзімы, захапленне прыгажосцю прыроды, клопат аб роднай мове пранізваюць усю творчасць паэта:

У знаёмым з маленства кутку,
Дзе нябёсы цвітуць васількамі,
Дзе ў бярозавым светлым гайку
Пахне восеньскімі баравікамі,
Дзе ў лагчыне трапеча ручай,
Дзе красу колас жытні ўбірае –
Бог параіў: "Скажы выбачай
Шматпакутнаму роднаму краю".
А за што выбачацца? Чаму?
У самога вясной лёс зімовы.
Ды за тое, што цяжка яму
Без цяпла роднай матчынай мовы [3. С.6].

Васіль Філіповіч – чалавек, у якога "замест сэрца – беленькі рамонак", у якога "васільком сінеецца душа", для якога Беларусь – "ненаглядная краіна". Адначасова з гэтым яго хвалюе і лёс роднай мовы. Мы прывыклі, што Радзіму лічым Бацькаўшчынай, а вось Васіль Філіповіч назваў яе вельмі цікава – *матчына*. Значыць, ад маці:

Пакуль жывыя Ніл Гілевіч,
Васіль Зуёнак, Янка Брыль,
Дождж іншамоўя – не залева,
Вясёлка роднай мовы – быль.
Ды песнярам не будзе скону,
Не згаснуць зоркам уначы,

Бо ёсць у матчыны законы
Усё святое берагчы [3. С.12].

У час працы ў гарадскім Дэпартаменце аховы В. Філіповіч пазнаёміўся і пасябраваў з таленавітым чалавекам – кампазітарам і спеваком Генадзем Гармашам, які працаваў злектраманцёрам ахоўна-пажарнай сігналізацыі. Творчы дуэт гэтых таленавітых людзей юнуе ўжо шмат гадоў. Разам яны стварылі больш за 40 песень. іх сумесная работа ўваходзіць у рэпертуар вакальна-інструментальнага ансамбля "Начная птушка", які неаднойчы быў пераможцам розных конкурсаў. А яго кіраўнік і салют Генадзь Гармаш шматразова станавіўся ўладальнікам Гран-пры рэспубліканскага конкурсу МУС. Гімн наваполацкаму заводу "Палімір" таксама створаны імі.

Самая першая і, напэўна, самая вядомая песня Васіля Філіповіча і Генадзя Гармаша называецца "Вяночак" і даўно ўжо ўключана ў рэпертуар розных самадзейных выканаўцаў і калектываў. Можна сказаць, што гэты твор пайшоў у народ. Генадзь Гармаш успамінаў кур'ёзны выпадак, калі ён аднойчы на гастролях пачуў, як вядучыя аб'явілі песню "Вяночак" народнай. Прысвечана гэта песня Беларусі і яе сімвалу– васільку:

Адвячоркам чэрвеньскім чырвоным у пару пунцовых васількоў
Б'юцца сэрцы маладых няроўна, і пяюць салоўкі пра любоў.
Цёплы ветрык гіллейка хістае, месяц ясны ў рыбізне дрыжыць.
Ад яго сцяжынка залатая, па якой няспынны час бяжыць.
Прыпеў:
На бярозцы беленькі кулёк, на дубку – зялёная кашуля.
Сімвал Беларусі – васілёк, з васількоў вяночак на матулі.
Кажа мне: "І ты вянок надзень, як рукою сум адразу здыме".
Любы краю, два разы на дзень кланяецца сонейка Радзіме.

Кветкамі, палеткамі, лясамі упрыгожыў Божа мілы край.
Сінімі рачнымі паясамі родную зямлю перавязаў.
Поплаў, луг, далей – гаёк цяністы, на жытневым полі каласкі.
Ў далёкім дарагім дзяцінстве мне былі па пояс васількі.
Прыпеў.

Супрацоўнічалі з Васілём Філіповічам і іншыя кампазітары: С.Анішчанка, В.Малых, С.Хамякоў. Песня "Незачэпа" (музыка С.Хамякова) гучала на фестывалі "Славянскі базар" ў Віцебску.

У час працы над тэмай даследавання мы прааналізавалі 123 творы, а таксама часта сустракалюя з паэтам, больш падрабязна пазнаёмілюя з яго жыццёвым і творчым шляхам, атрымалі незвычайныя ўражанні ад размоў з ім. Асноўная тэма паэзіі Васіля Філіповіча – тэма Радзімы. Аўтар шмат вершаў прысвяціў роднай прыродзе, якую паказвае ў розныя поры года. Таксама паэт звяртае ўвагу на вобразы-сімвалы нашай краіны (васілёк, буслы). Яшчэ адна важная тэма паэзіі В.Філіповіча – родная мова. Паэту крыўдна, што яна становіцца зусім непапулярнай, што моладзь імкнецца больш да замежнага, чым да роднага. Тэме сям'і, кахання таксама адведзена значнае месца.

Васіль Філіповіч для нас – вялікі чалавек. І не толькі таму, што ён піша цудоўныя вершы. Ён добразычлівы, з пачуццём гумару, умее імправізаваць і складаць на хаду маленькія вершыкі, заўсёды гатовы дапамагчы, аддана любіць сваю Радзіму.

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. *Радько, Н. В их песне – душа патриота / Н. В. Радько // Новополоцк сегодня. – 2019. – 16 мая*
2. *Усовская, О. Безаварийности, здоровья и благополучия /О.Усовская // Вестник Нафтана.– 2013. - 12 февр.*
3. *Філіповіч, В. Збор твораў. / В. Філіповіч. - Т.1. - Наваполацк, 2015. – 614 с.*
4. *Филипович, В. Поэзия. / В. Філіповіч.- Т.2.- Новополоцк, 2015. – 520 с.*